

Област Пазарджик

▶ Население (2016)	262 222
▶ Територия (кв.км)	4456,9
▶ Брой на населените места	117
▶ Дял на населението в градовете (%)	62,5

Общ преглед

През 2015 г. ръстът на brutния вътрешен продукт на човек в областта е над двойно по-висок от този в страната, но въпреки това благосъстоянието в Пазарджик остава значително под средните стойности за страната. Пазарът на труда е със съизмерими със средните за страната показатели, но областта продължава да се характеризира с относително неблагоприятна образователна структура на населението. Инвестиционната активност в област Пазарджик продължава да изостава. Въпреки относително niskия дял на магистралните и първокласните пътища качеството на пътищата остава високо.

Застаряването и обезлюдяването на областта е по-малко изявено спрямо картината на национално ниво. Показателите за образование поставят Пазарджик сред областите с най-слаби резултати по отношение както на качеството, така и на задържането в училище. Сравнително голямата леглова база и относително високият брой лекари в областта предопределят и високият брой на преминалите за лечение болни. Правораздаването е сравнително бързо, а регистрираната престъпност – ниска. Културният живот в областта остава слабо интензивен с изключение на големия интерес към музеите.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Доходи и условия на живот

Пазар на труда

Инвестиции

Инфраструктура

Данъци и такси

Администрация

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Слабо Незадоволително Средно Добро Много добро

Демография

Образование

Здравеопазване

Сигурност и правосъдие

Околна среда

Култура

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ ●●

Доходи и условия на живот ●

През 2015 г. БВП на глава от населението в област Пазарджик се повишава и прекъсва тенденцията на спад от предходните две години. Ръстът дори е над двойно по-висок от този в страната, но въпреки това Пазарджик остава значително под средните стойности с 7929 лв./човек при 12 339 лв./човек за страната.

Средната заплата в областта се повишава непрекъснато и достига над 8000 лв. годишно, но също остава под средната в България, която достига 10 500 лв. през 2015 г. През 2016 г. средногодишният доход на лице от домакинството се повишава за втора поредна година и преминава 4000 лв., но в страната вече е над 5000 лв.

Изоставането на област Пазарджик по отношение на доходите и заплатите предопределя и сравнително високия дял на бедните и на тези, живеещи с материални лишения, въпреки че и двата показателя за областта намаляват през 2015 г.

Пазар на труда ●●●

През 2016 г. икономическата активност в област Пазарджик се задържа на същото ниво от 2015 г. при общ спад за страната, но остава по-ниска от тази в страната със стойност от 65,3% при 68,7% за страната. Коефициентът на заетост в областта също остава по-нисък – 60,2% при 63,4% за страната, като все още не може да достигне предкризисното си ниво от 63,1% през 2008 г.

Безработицата в областта обаче продължава да намалява и вече три години е по-ниска или равна на средната за страната. През 2016 г. тя е 7,7% и в страната, и в областта.

Областта продължава да се характеризира с относително неблагоприятна образователна структура на населението на възраст 25–64 години, въпреки че се наблюдава подобряване през 2016 г. Делът на висшестите се повишава с 2 пр.п. до 18,8% (при 27,7% за страната), а делът на хората с основно и по-ниско образование намалява с 1 пр.п. до 25,7% (при 17,7% за страната).

Инвестиции ●●

Инвестиционната активност в област Пазарджик продължава да изостава. Чуждите инвестиции се повишават и през 2015 г., но остават чувствително по-ниски от средните за страната на човек от населението – 1855 лв. в областта при 3250 лв. в страната с натрупване към края на 2015 г. Близо двойно по-ниски са и усвоените европейски средства. Към 30 юни 2017 г. изплатените суми по оперативните програми в областта достигат 782 лв./човек при 1344 лв./човек в страната. В областта най-много средства отново усвоява община Панагюрище, а най-малко – общините Сърница и Ракитово.

Предприемаческата инициатива в областта се засилва през 2015 г. Броят на предприятията нараства до 42 на 1000 души

от населението в областта при 55 на 1000 души в страната. Сравнително бавно, предвид ниската база и изоставането от средните нива за страната, нарастват и разходите за ДМА. Стойността им за област Пазарджик достига 1659 лв./човек през 2015 г. при 2973 лв./човек за страната.

Инфраструктура ●●●

Гъстотата на пътната и железопътната мрежа в област Пазарджик е съизмерима със средната за страната. Делът на автомагистралите и първокласните пътища в областта е по-нисък от средния за страната (15% при 19% за страната през 2015 г.), но качеството на пътищата остава относително високо. През 2016 г. 47% от пътната настилка в областта са в добро състояние, докато средната за страната стойност е 42%.

Достъпът и използването на интернет от местното население се повишават през 2016 г., но остават по-ниски от средните за страната нива.

Данъци и такси ●●●

Местните данъци и такси в общините от област Пазарджик остават непроменени през 2017 г. Сравнително високи са усредненият данък за прехвърляне на собственост и такса смет, но пък данъците върху недвижимите имоти, превозните средства и търговията на дребно за пазарджишките общини са по-ниски от средните за страната.

Сред най-ниските в страната е данъкът върху таксиметровия превоз. Във всички общини от областта, в които има такъв данък, той е 300 лв. през 2017 г. при средно ниво за страната от 525 лв.

Администрация ●●

През 2017 г. оценките на администрацията за развитието на електронното управление и предоставянето на услуги на „едно гише“ в общините от област Пазарджик намаляват и остават под средните оценки за страната.

Същевременно оценката за прозрачността на общините от областта нараства и вече приближава средната за страната. В рамките на областта най-прозрачна е община Панагюрище (с близо 70% рейтинг), а най-непрозрачни са общините Сърница, Белово и Лесичово (под 40%).

Покритието на кадастъра в областта започва отново да се увеличава през 2016 г. и остава над средното за страната ниво – 27% при 23% за страната. Ръстът е заради разширяването на кадастралната карта в община Пазарджик. Общините Велинград, Лесичово, Септември и Стрелча остават с 0% покритие.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ●●

Демография ●●●●

Въпреки че област Пазарджик следва общата за страната тенденция към застаряване и обезлюдяване, тези процеси все още не са толкова изявиени. Коефициентът на възрастова зависимост като отношение на населението на възраст 65 и повече години към това на 0–14 години за областта е 134% през 2016 г. при 147% за страната. Коефициентът на естествен прираст остава отрицателен, като през 2015 и 2016 г. се доближава до средните стойности от около –6%. Коефициентът на механичен прираст пък се задържа на ниво от –4,9% от 2014 до 2016 г., което показва, че значително повече хора се изселват от областта, отколкото се заселват в нея.

Делът на градското население остава значително по-нисък от средното за страната ниво със стойност от 63% при средно 73%. Въпреки това поради големия брой малки населени места със значително население гъстотата на населението в областта е висока – 2159 души/кв.км при 1548 души/кв.км в страната.

Образование ●

Показателите в тази категория поставят Пазарджик сред областите с най-слабо образование. Коефициентът на записване в V–VIII клас в областта отново намалява и е по-нисък от средния за страната през 2016 г. Дяловете на второгодниците и на отпадналите от основното и средното образование са чувствително по-високи, като делът на отпадналите нараства бързо в последните години и вече е сред най-високите в страната (близо 5% през 2015 г.).

Средният успех на матурите по БЕЛ през 2017 г. намалява спрямо 2016 г., като по този начин задълбочава разликата със средния за страната. Слабите оценки в областта също нарастват и през 2017 г. вече са почти двойно повече от тези в страната – над 15% при под 8% за страната. По-висок дял на неуспешно положилите изпита се наблюдава единствено в областите Кърджали и Ямбол (с по над 20%).

Областта е сред малкото, в които няма университети или филиали на такива.

Здравеопазване ●●●●

Делът на здравноосигурените в областта традиционно е по-нисък от средния за страната и през 2016 г. е 85,2% при 88,1% за страната. Осигуреността с лекари остава близка до средната. През 2016 г. на един общопрактикуващ лекар от областта отговарят 1610 души (при 1611 души за страната), а на един лекар от водеща специалност – 577 души (при 530 за страната).

Броят на леглата в местните болници остава по-висок от средния за страната и ръстът му през 2016 г. изпреварва този за страната. Леглата в МБАЛ в областта достигат 6,6 на 1000 души от населението при 5,1 на 1000 души за страната.

Сравнително голямата леглова база и относително високият брой лекари в областта предопределят и високия брой на преминалите през болниците пациенти – 276 на 1000 души при 235 на 1000 души в страната през 2016 г.

Сигурност и правосъдие ●●●

Въпреки че за втора поредна година натовареността на съдилищата в област Пазарджик се повишава и е над средните за страната нива, правораздаването е сравнително бързо и през 2016 г. един наказателен съдия в окръжния съд разглежда средно по 12 дела на месец при 9 дела на месец на съдия в страната. Делът на наказателните дела в областта, приключили в 3-месечен срок, за трета поредна година се задържа на 93% при 89% в страната през 2016 г. Същевременно делът на висящите дела в областта отново намалява, достигайки 5% при 8% за страната.

Регистрираната престъпност в областта традиционно е ниска. През 2016 г. регистрираните престъпления срещу личността и собствеността в областта намаляват за трета поредна година и достигат 9,9 на 1000 души от населението при 12,6 на 1000 души в страната. Делът на разкритите престъпления пък се повишава до 55% при 48% в страната.

Околна среда ●●●

Сравнително слабата урбанизация на областта е причина за ограничена осигуреност на населението с канализация. През 2015 г. е пусната в експлоатация новоизградена станция в град Септември и делът на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води, нараства от 27 до 44%, но остава значително по-ниско от средното за страната ниво от 62% през 2015 г.

Пазарджик остава сред областите със сравнително чист въздух. Емисиите на въглероден диоксид в атмосферата на кв.км територия са десет пъти по-малко в сравнение със средните стойности за страната. Образованите отпадъци в областта са съизмерими със средното ниво за страната.

Култура ●

Пазарджик е сред областите със сравнително нисък интензитет на културния живот. Въпреки това интересът към местните музеи нараства за втора поредна година и за първи път от 2012 г. изпреварва средните за страната нива през 2016 г. с 783 посещения на 1000 души в областта при 734 на 1000 души в страната. Броят на посещенията в местните театри също нараства и през 2016 г. достига 237 на 1000 души при 322 на 1000 души в страната.

Същевременно посещенията на библиотеките в областта намаляват рязко и през 2016 г. те са пет пъти по-малко спрямо населението в сравнение с тези в страната.

Ключови показатели за област Пазарджик

Индикатори на икономическото развитие	2011	2012	2013	2014	2015	2016
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	7169	7567	7281	6864	7929	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	2972	3460	3755	3570	3728	4229
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	6368	6862	7264	7650	8006	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	38,8	45,5	50,2	46,6	43,3	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15–64 години (%)	66,1	64,2	64,5	66,6	65,3	65,3
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	54,0	52,4	56,0	59,6	59,7	60,2
Коефициент на безработица на населението на 15–64 години (%)	18,1	18,3	13,0	10,4	8,6	7,7
Дял на населението с висше образование на 25–64 години (%)	16,9	16,8	16,6	15,3	16,8	18,8
Брой на нефинансовите предприятия на 1000 души от населението	38	39	39	39	42	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1236	1265	1227	1512	1659	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	1446	1581	1702	1762	1855	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	38,7	40,4	36,1	49,6	50,6	60,7
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	43,0	44,0	52,6	49,8	51,8	47,0
Покритие на кадастъра (%)	19,4	25,1	25,1	26,8	26,8	27,1

Индикатори на социалното развитие	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-4,6	-4,5	-4,2	-5,3	-6,1	-5,8
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-2,5	-3,2	-4,7	-4,9	-4,9	-4,9
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,35	4,10	4,13	4,24	4,21	4,01
Процент оценки на матурите по БЕЛ под „среден“ 3,00	4,55	6,78	6,88	5,82	6,57	14,56
Нетен коефициент на записване на населението в V–VIII клас (%)	83,1	82,5	78,1	78,9	78,7	77,5
Дял на здравноосигурените лица (%)	84,4	83,4	82,6	83,6	85,5	85,2
Преминали болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	135,4	265,0	279,3	152,6	265,8	276,1
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	10,9	9,7	10,5	10,2	10,1	9,9
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	41,6	38,2	39,3	41,8	46,0	55,4
Дял на висшите наказателни дела (%)	2,2	7,9	6,9	9,8	6,9	5,1
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (%)	26,1	27,2	27,3	27,4	44,3	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата (тонове вредни емисии/кв.км)	71,6	48,7	37,9	35,5	32,5	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	0	0	0	0	0	0
Посещения в театрите на 1000 души от населението	98	86	123	163	154	237